

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 181/2026 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen virvoitusjuomaverosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ritva Elomaan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 181/2026 vp:

Olisiko hallituksella mahdollisuutta selvittää kiinteiden juoma-ainesten verotuksen las-
kentaperustetta tai muutoin huomioida kotimaisen luonnontuotealan pienten ja keskisuur-
ten yritysten asema tulevissa verotuksen arvioinneissa ja mahdollisissa muutoksissa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vuodesta 1940 kannetulla virvoitusjuomaverolla on ensisijaisesti fiskaalinen eli valtiontaloudel-
linen tarkoitus. Fiskaaliseen veroon lisättiin terveysohjausta vuonna 2014, ja tätä ohjaavaa
vaikutusta vahvistettiin huhtikuun 2026 alussa voimaan tulleella lainmuutoksella.

Virvoitusjuomaveron veropohja on veron valtiontaloudellisen tavoitteen mukaisesti laaja. Vir-
voitusjuomaveron piiriin kuuluvat sellaisenaan juotavien alkoholittomien juomien lisäksi juo-
mien valmistukseen käytettävät tullitariffin nimikkeen 2106 nestemäiset tiivisteet ja kiinteät
juoma-ainekset. Nämä tuotteet, mukaan lukien kyseiseen nimikkeeseen ominaisuuksiensa puo-
lesta luokiteltavat tietyntyyppiset yrttihaudukkeet, kuuluivat veron piiriin jo ennen huhtikuun
lainmuutosta. Kiinteiden juoma-ainesten osalta uudistuksessa muuttui kuitenkin veron määräy-
tymisen peruste. Aiemmin vero määräytyi tuotteen painon perusteella, mutta nyt se määräytyy
juoma-aineksista saatavan juomamäärän mukaan vastaavasti kuin nestemäisillä juomatiivis-teillä

Muutos kiinteiden juoma-ainesten veron määräytymiseen tehtiin, jotta uudistuksen tavoitteen
mukaista sokeripitoisuuteen perustuvaa veroporrastusta voidaan soveltaa juomiin yhdenmu-
kaisesti. Jos kiinteiden juoma-ainesten verotus olisi edelleen kiloperusteista ja veron määrässä
huomioitaisiin yksinomaan kiinteän aineksen sokeripitoisuus mutta ei sekoitussuhdetta, syntyisi
todennäköisesti tilanteita, joissa sokeripitoisuudeltaan matalamman juoman litraa kohden laskettu
veron määrä olisi korkeampi kuin sokeripitoisuudeltaan korkeamman juoman vastaava veron
määrä. Muutoksella varmistettiin juomien valmistustavasta riippumaton ja yhdenmukainen ve-
rokohtelu.

Tullitariffin nimikkeeseen 2106 kuuluu erilaisia kiinteitä juoma-aineita. Muutos veron määräy-
tymisen perusteeseen ja veroporrastus vaikuttavat näiden tuotteiden veron määrään eri tavoin

riippuen tuotteen sekoitussuhteesta ja juoman sokeripitoisuudesta. Muutoksen vaikutuksen kannalta merkitystä on myös sillä, onko aiemmin kiloperusteisesti verotettu juoma-aines kevyttä vai painavaa.

Samanaikaisesti uudistuksen kanssa tuli voimaan virvoitusjuomaveron tasakorotus, joka on kertakorotuksena tavanomaista suurempi. Tämä johtuu siitä, että kertakorotus sisältää kolme hallituksen vuosina 2023–2025 sopimaa veronkorotusta. Huhtikuun alun muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 123/2025 vp) todettiin, että myös kiinteiden juoma-ainesten vero nousisi tasakorotuksen vuoksi. Esityksessä arvioitiin, että yhteisvaikutuksena joillakin tuotteilla verorasitus alentuisi, mutta suurimmalla osalla tuotteista verorasitus kasvaisi. Lisäksi arvioitiin, että prosentuaalisesti korotuksesta johtuvat veromuutokset voisivat olla suurimmillaan kymmeniä tai jopa satoja prosentteja.

Kuten edellä on todettu, ensisijaisesti fiskaalisen veron veropohjan tulee veron tavoitteen, eli verotulojen kertymisen, mukaisesti olla laaja. Veropohjaan tehtävien poikkeusten on oltava EU-lainsäädännön mukaisia: ne eivät saa olla valtiontukisäännösten vastaisia eivätkä johtaa kotimaisten tuotteiden suosimiseen. Kotimaista alkuperää olevien tuotteiden suosiminen olisi vastoin EU:n syrjimättömyysperiaatetta. Lisäksi tullitariffin nimikkeeseen 2106 kuuluvien yksittäisten tuotteiden vapauttaminen tavoitteeltaan fiskaalisen virvoitusjuomaveron piiristä olisi valtiontukinäkökulmasta ongelmallista.

Kysymyksen perusteluosassa mainitaan, että pienimpien toimijoiden (alle 70 000 litraa valmiiksi juomaksi laskettuna) ei tarvitse maksaa virvoitusjuomaveroa. Tämä verovapauden muodossa annettava valtiontuki myönnetään EU:n valtiontukisääntöjen mukaisena niin sanottuna de minimis -tukena. Tuesta säädetään de minimis -asetuksessa (EU) 2023/2831, jonka mukaan myönnettyä tukea on seurattava ja se on rekisteröitävä. Pienille riippumattomille virvoitusjuomien valmistajille tarkoitetun pientuotantotuen tarkoituksena on välttää tilanne, jossa sekä verovelvolliselle että verottajalle aiheutuvat kustannukset ja hallinnollinen työ muodostuisivat suuriksi suhteessa kannettavan veron määrään.

Virvoitusjuomaveron muutosten vaikutuksia toimialojen ja yritysten toimintaan seurataan osana virvoitusjuomaveron toimivuutta ja mahdollisia kehittämistarpeita koskevaa kokonaisarviointia. Mahdolliset muutokset veroon edellyttävät kuitenkin huolellista valmistelua sekä veron tavoitteiden ja EU-lainsäädännön asettamien reunaehtojen huomioon ottamista.

Helsingissä 26.5.2026

Valtiovarainministeri Riikka Purra

VN/14592/2026-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: